

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Incllyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
proprietary Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Titulus XI. De cognatione spirituali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

TITULUS XI.

De cognatione spirituali.

CAPUT I.

Alex. III. (a) *Salern. Archiepiscopo.*

UTRUM autem filii & filia ante, vel post compaternitatem geniti, possint ad invicem copulari, (b) canones secundum diversorum locorum consuetudinem inveniuntur: & licet primus canon exinde editus, natos post compaternitatem prohibeat adinvicem copulari; alter tamen canon posterius editus primum videtur corrigere, per quem statuitur, ut sive ante, sive post compaternitatem geniti sunt, simul possint conjugari, excepta illa persona dumtaxat, per quam ad compaternitatem venit: unde tolerabilius nobis videtur, ut secundum (c) posteriorem canonem, ante & post compaternitatem geniti simul valeant copulari, praeter illam personam, per quam compaternitas contrahitur, nisi consuetudo Ecclesiae, quae scandalum generet, aliter se habeat.

NOTA.

in his posteriora rem concludere, & sequentia antecedentibus prevalere.

1. (a) *Salernitano.* Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titulo, cap. 1. ubi additur pars capituli licet, ut cognoscamus, in praesenti referri partem textus in cap. licet, de spons. duor. Integra autem decisio extat post Concil. Lateran. p. 32. cap. 1. De Salernit. Ecclesia egi in cap. 1. de officio judicis.

2. (b) *Canonibus.* Si Alex. III. respexit ad textum in cap. super quibus 4. cap. post 5. 30. q. 3. recte reprehenditur ab Interpretibus duplici ex causa: Prima, quia canonem Paschalis II. relatum in cap. 5. appellat priorem; & canonem Urbani II. in d. cap. 4. appellat posteriorem, cum Urbanus II. praecessisset Paschalem II. & ideò Gratianus servata temporum serie prius compilavit canonem Urbani II. quam Paschalis II. siquidem Urbanus floruit per annos 108. Paschalis vero II. per annos 1099. & textum in d. c. post 3. esse Paschalis II. constat ex aliis ejus partibus, quae extant in c. post uxoris 30. q. 4. & in c. porro 32. q. 2. & ita aut Alexander III. agit de aliis canonibus, aut si de his duobus, posuit priorem pro posteriore, & posteriorem pro priore. Secundo quia Paschalis II. in d. c. post 5. licet juxta aliquorum interpretationem accipiatur de matrimonio non contrahendo inter filios naturales compatrum videlicet, & inter filios susceptoris, & filios patris, cujus filius susceptus est; tamen verius est, & facile constat, praecipue ex exemplo filii emancipati ab eo adducto, agere de matrimonio non celebrando inter filios naturales susceptoris, & ipsum susceptum, inter quos vera datur fraternitas spiritualis, ut infra dicemus.

3. (c) *Posteriorem canonem.* Quia nisi ubi prior Synodus est oecumenica, secunda vero provincialis (quo casu priori statum, cap. omnino 50. distinct.) regulariter posterior constitutio attenditur, juxta sententiam Tertulliani de baptis. ibi: In omni D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. IV.

COMMENTARIUM.

In hoc textu, & in c. super eo, hoc titulo agitur de filiis compatrum, an videlicet filii susceptoris, sive patrini contrahere possint matrimonium cum filiis ejus, cujus filius levatus est, ante vel post compaternitatem contractam susceptis? Et quidem filios naturales ipsius susceptoris, cum ipso filio suscepto, qui causam dedit compaternitati, matrimonium non posse subsistere, probatur ex c. ita diligere, in fine, c. p. & c. non oportet 3. c. super quibus 4. c. post 5. c. illud, final. 30. q. 3. c. super eo, cap. tua nos 7. c. final. hoc titulo. c. 1. hoc titulo. ubi 6. nam illi censentur confratres, sicut & eorum parentes compatres, Sanchez de matr. lib. 7. disp. 54. n. 9. unde inter filium spiritualem, & filiam carnalem uxoris ipsius patris spiritualis ab alio viro susceptam, matrimonium licite contrahitur, quia inter eos nulla cognatio est, ut resolvunt Decius consil. 101. in fine, Sylvester verbo matrimonium 8. quest. 7. Covarr. in 4. dicto §. 4. num. 9. qui recte idem resolvit in matrimonio contracto à patre spirituali cum filia carnali ipsius filiae spiritualis, juxta textum, juncta Glossa ibi, in cap. final. 30. q. 3. quod & docuit S. Antonius in summa, 3. q. tit. 1. c. 15. §. 2. cui convenit lex 3. tit. 7. part. 3. quia haec cognatio nec habet gradus, nec transit ad personas in jure non expressas; unde quaerebatur, an filius naturalis susceptoris possit ducere in uxorem filiam naturalem patris suscepti, id est sororem ipsius suscepti? Et utrum intersit, quod filii susceptoris, vel patris naturalis suscepti nati essent ante, vel post compaternitatem contractam? Dubitandi ratio haec erat, quia confratres esse videntur, qui sunt compatrum filii: qua ratione utitur etiam Demetrius Comadenus Archiepiscopus Bulgariae in responso de gradibus cognationum, quod

quod extat in iure Orientali : sed contrarium placuit Urbano II. in c. super quibus 30. q. 3. Alexandro III. in presenti, & in cap. super eo, hoc titul. ubi adjicit eam limitationem, nisi contrarium consuetudine inductum sit, ex eadem ratione, videlicet quia cum hæc cognatio non habeat gradus, nec extendatur ad personas non expressas; & inter personas, inter quas ex veteribus canonibus nascitur hæc cognatio, non enumerentur filii compatrum: ideo inter eos non impeditur matrimonium, præcipue quia edictum de nuptiis est prohibitorium, cap. cum apud, de spons. cap. consulasti 2. q. 5. Unde matrimonium permittitur illis, quibus nominatim non prohibetur. Accedit, nam hæc cognatio spiritualis imitatur adoptionem & cognationem legalem ex ea provenientem, cap. I. cap. per spirituales 30. q. 4. sed cognatio legalis, ad cuius exemplum statuta est spiritualis, non prohibet nuptias celebrari inter filios adoptantis, & fratres filii adoptati, cap. unic. ubi dicemus, de cognatione legali: ergo nec spiritualis. Nec contrarium probatur in cap. tuos 7.

de cognat. spirituali, in illis verbis: *Tua nos duxit discretio consulendos, an natus ante compaternitatem filiam compatris sui, vel commatris sibi possit matrimonialiter copulare; & si contraxerint, debeant separari? Super quo respondemus, quod huiusmodi persona non possunt matrimonium contrahere; & si contraxerint, possint ab invicem separari.* Quia in illis verbis non prohibetur generaliter, quamcumque filiam patris, vel matris naturalis matrimonialiter copulari cum filio compatris nato ante compaternitatem; inter istas enim personas licite & valide matrimonium contraheatur: sed signanter secundum ea, quæ Pontifici proponebantur, ipse statuit filium patris spiritualis natum ante compaternitatem, per matrimonium jungi non posse cum sorore spirituali, nempe cum femina illa, quam pater suus suscepit ex baptismo, atque ita illa verba, *filiam compatris patris sui, vel commatris*, intelligenda sunt de filia, per quam compaternitas patri spirituali obveniat, ut docuerunt Hostiensis, Innocentius, Cardinalis, & Abbas ibi, Cujacius in presenti.

CAPUT II.

Idem (a) Eidem.

SI vir, vel mulier scienter, vel ignoranter filium suum de sacro fonte susceperint, an propter hoc ab invicem separari debeant, & alii copulari, quia nos consulere voluisti, consulationi tuæ duximus respondendum, quod quamvis sit generaliter institutum, ut debeant separari, quidam tamen humanius, & potius sentientes, aliter statuerunt. Et ideo nobis videtur, quod si ex ignorantia, siue ex malitia id fecerint, non sunt ab invicem separandi, nec alter alteri debitum debet subtrahere, nisi ad continentiam servandam possint induci; quia si ex ignorantia id factum est, ignorantia eos excusare videtur: si ex malitia, eis sua fraus non debet patrocinari, vel dolus.

NOTÆ.

- I. (a) *Idem eidem.*] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titul. cap. 2. & post Concil. Later. p. 32. cap. 2. id est, idem Alexander eidem Salernit. Præsul.

COMMENTARIUM.

2. De conjugibus filii levantibus.

ETIAM in hac parte ejusdem epistolæ decidit Alexander aliam quæstionem, circa quam veteres canones dissentientes reperiebantur; utrum videlicet conjuges levantes proprium filium in baptismo, vel tenentes in confirmatione, debeant separari, nec postea invicem sibi petere, aut reddere debitum valeant? In qua quæstione Pontifex Deusdedit ex prædecessorum sententiis indicavit, eos separandos esse, in c. I. 30. q. 1. in qua epistola, relata à Luitprando in vita ipsius Pontificis, & quæ nuper excusa extat inter decretales, quæ prodierunt ex Bibliotheca Vaticana, post ea verba, quæ referuntur in eo canone à Gratiano, hæc difficilia verba leguntur: *Mulieres vero cum separata fuerint pro hac illicita re à propriis viris, totam præcipimus recipere dotem, quam in die nuptiali receperunt, & post expletum annum recipiant alium virum: similiter & vir uxorem.* Ubi cum à Pontifice quæreretur, an mulie-

res, quæ ob magnum populorum concursum in Sabbatho Paschæ filios suos levarent de baptismo, adhuc possent in ipso matrimonio persistere? Respondit, separandas omnino esse, & post annum ad secundas nuptias transire posse; quæ ultima pars difficilis valde est. Uream exponat Archidiaconus ibi, existimat in eo textu agi de separatione quoad commixtionem carnalem per tempus pœnitentiæ: Turriseremata accipit textum illum de sponsis jungendis in matrimonio, non verò de conjugibus jam copulatis: sed utraque solutio facile convincitur ex littera ipsius textus; quare Basilus lib. 7. de matrim. c. 40. variis modis dissolvere intendit illius textus difficultatem. Primò affirmat, in eo textu agi de sponsis, & etiam de conjugibus jam copulatis; & singula singulis referendo, Pontificem statuere ut conjuges, qui levarunt filium communem, separantur à communione pro tempore pœnitentiæ, postea verò redeant ad usum matrimonii: si verò sponsi ex vago concubitu filium procreaverint, illumque susceperunt de sacro fonte, peractâ pœnitentiâ per annum, vir accipiat aliam uxorem, & similiter uxor alium virum. Secundò ipse perdoctus vir n. 12. textum illum accipit de filiis susceptis à concubinis ex vago concubitu, non verò procreatis ex matrimonio; & tunc ait re esse statuere Pontificem, inter eos celebrari non posse matri-

matrimonium. Et quia plerumque dote jam assignata sponsi liberos à se procreatos suscipiebant, ideo Pontifex statuit, dotem esse restituendam, & matrimonium, si forsan de facto contractum erat, dissolvendum esse. Sed utinam, ut facile est interpretationes has refellere; ita esset & veram assignare: placet nunc alia, quam adducit ipse Basil. *ubi supra, num. 10.* dum pro alium, legitillum; ita ut sensus sit, quod mulieres quæ filios proprios susceperint è sacro fonte, pœnitentiam per annum peragent, & dotem, quam in die nuptialium dederunt, recipiant, & transacto anno illum virum recipiant, & similiter vir uxorem, non aliam, sed eandem. Igitur juxta sententiam Pontificis Deus dedit, separandi erant conjuges quoad cohabitationem, saltem per annum. Quod similiter statutum fuit in Concil. Mogunt. sub Carolo, *can. 55.* qui refertur inter capitularia Caroli *lib. 5. cap. 100.* ibi: *Nullus proprium filium, vel filiam de fonte baptismatis suscipiat, nec filiolam, nec commatrem ducat uxorem: nec illam, cujus filium, aut filiam ad confirmationem duxerit, ubi autem factum fuerit, separentur.* Et expressius in Concilio apud Wermeriam, *can. 3.* relato in *cap. 2. 30. q. 1.* ibi: *Si quis filiastrum, vel filiastram suam ante Episcopum tenuerit ad Confirmationem, separatur ab uxore sua, & nunquam aliam accipiat.* Et idem cum Andovera Chilperico suo marito absente filiam peperisset Chilechindam, & suafu Fredegundis eam de sacro fonte levasset, rediens Chilpericus repudiavit Andoveram: *Non potero, inquit, te habere conjugem, cum commatris adeptas sis nomen.* Quam idcirco cum filia in monasterium detrussit, ut refert Aymonius *lib. 3. cap. 6.* Nec tunc obstant illa verba, *totam præcipimus recipere dotem.* In quibus cum agatur de dote reddenda, supponitur matrimonium intercessisse. Nam ea verba non debent referri ad primam partem decisionis, sed ad ultimam; postquam enim Pontifex questionis propositæ respondit, statim subjicit, nulli licere commatrem in conjugem accipere, & annectit verba proximè relata, quæ si referantur ad casum priorem, quando conjuges filium de fonte sacro susceperint, absurdum continent: quare referenda sunt ad posteriorem casum, in quo statuitur, nullum posse commatrem in conjugem accipere. Quo casu rectè annectitur, ut si

mulieres pro hac licita re, hoc est matrimonio ita celebrato, separata fuerint, dotem recipiant, quam in die nuptiarum præstiterunt; & peractâ pœnitentiâ, alios viros accipiant; quod mirum non est, cum nullum esset matrimonium ab eis celebratum. Quo modo etiam accipiendus est textus in *can. 53. sexta Synodi in Trullo*, in illis verbis: *Quoniam spiritualis necessitudo, seu affinitas corporum conjunctione major est, in nonnullis autem locis cognovimus quosdam, qui ex sancto & salutari baptismate usantes suscipiunt, postea quoque cum maribus illorum viduis matrimonium contrahere, statimus, ut in posterum nihil fiat ejusmodi: si qui autem post præsentem canonem hoc facere deprehensi fuerint, ii quidem primo ab hoc illicito, & injusto matrimonio desistant, deinde & fornicatorum penis subjiciantur.* Verùm contrarium, immò non separandos esse, si fraudulenter, & per fraudem fecerint, docetur in *c. 4. 30. q. 1.* idem si propter ignorantiam filium communem levaverit, observandum statuit Nicolaus in *cap. de his, ead. q.* & si propter necessitatem fecerint, idem asserendum esse statuit Joannes VIII. in *cap. ad limina, ead. q.* in quo canonum disidio Alexander in præsentem docet, inter conjuges filium proprium suscipientes non dissolvi conjugium ante compaternitatem legitime contractam, sive ex fraude, sive ex ignorantia id fecerint: si ex fraude, ne scientibus conjugibus, & divertere cupientibus, hac viâ ad divortium aditus patefieret: si verò ex ignorantia, quia ea illos excusat, & ita hoc casu matrimonium conservatur in eo statu, à quo incipere non poterat, ut plerumque contingit, *c. dilectus, de sponsal. cap. ad Apostolicam, de regul. c. quemadmodum, de jur. jur. c. 4. & 6. qui clerici, vel vocentes, l. 3. c. de interd. matr.* sed et si matrimonium per cognationem hanc supervenientem non dissolvatur, tamen eum, qui scienter, & malitiosè eam contraxit, non posse petere debitum, docet Mendo in *statera, dissert. 5. q. 20. per tot.* & si pater baptizaverit filium, quem ex copula illicita suscepit, non potest contrahere matrimonium cum ejus matre. *Christin. tom. 1. dec. 328.* Illud etiam certum est, quod si ambo conjuges susceperint alienum filium inter se, nullam cognationem contrahunt, ut declaravit Innoc. III. in epistola missa Rosanenfi Archiepiscopo, cujus integram dabimus in *c. 5. de consanguinit. & affinit.*

C A B U T III.

Idem (a) Vvigor. Episcopo.

SUPER eo, quod à nobis tua fraternitas requisivit, utrum duorum compatrum filii post compaternitatem geniti possint matrimonio copulari, vel si conjuncti fuerint, eorum sit matrimonium rescindendum. Inquisitioni tuæ tale damus scripto continente responsum. Si enim filii tales fuerint, per quorum alterum, vel utrumque parentes ad compaternitatem devenerunt, eos conjungi nullâ ratione permittas, & si conjuncti fuerint, Pontificali auctoritate ab invicem ipsos non differas separare. Cæterùm si per neutrum eorum ad compaternitatem ventum fuerit, de his volumus (b) consuetudinem tuâ Metropolitanâ Ecclesiæ, vel aliarum circumpositarum inquirere, & diligentius imitari: ita quidem, quod si ejusdem Ecclesiæ consuetudo habet, inter eos non sustineri conjugium fieri, nec factum firmitatis robur habere, tu simili modo in Ecclesia tibi commissa conjugium hujusmodi fieri non permittas, & si quos taliter junctos inveneris, juxta earundem Ecclesiarum consuetudinem ipsos separare ab invicem

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. IV.

O 2

non

non omittas. Verum si de consuetudine haberetur, ut talia conjugia sustineantur, & permittantur; tu in eadem Ecclesia hujusmodi conjugia dissimulare poteris, ita quod nec contradicere, nec tuum prestare videaris assensum: quia sicut grave est antiquam consuetudinem circumadacentium Ecclesiarum super his contemnere; sic quoque gravius videtur, si propterea hujusmodi conjugii tuum indulgeres assensum, cum posset in exemplum assumi.

NOTÆ.

1. (a) **V**igor.] Ita legitur in prima collectione, sub hoc titulo cap. 3. in hac sexta legitur *Vigiliensi*; sed Antonius Augustinus in *notis ad hunc textum*, retinendam putat lectionem Wigorniensem, de qua dicecisi nonnulla notavi in cap. 9. de elect.
2. (b) *Consuetudinem.*] Et ita consuetudine induci

posse impedimenta matrimonii, probatur in c. 1. hoc titul. cap. quod dilecto 3. cap. quod debet, de consanguin. & affin. cap. olim, de clericis conjug. & docet Tapia lib. 4. *causa moralis*, q. 24. quod quomodo accipitur, & quæ conditiones in tali consuetudine desiderantur, exponit latè Basil. lib. 6. de matrim. cap. 4. cum sequent. & nos aliqua adduximus in cap. 1. de sponsal. & textum hunc ex potui in cap. 1. hoc titul.

CAPUT IV.

(a) Clemens III.

Martinus Bertam duxit in uxorem; Tebergam sibi Lotharius copulavit, & Lotharius Bertæ & Martini filium de sacro fonte suscepit: Lothario verò & Bertæ sublatis de medio, Martinus cum Teberga contraxit: quarit à nobis tua fraternitas, utrum tales sint ab invicem separandi. Nos autem tuæ fraternitatis consulationi duximus respondendum, quod cum secundum verbum Domini, vir & mulier una per connubium caro efficiantur, liquidum est, Tebergam non posse Martino matrimonialiter copulari, qui compater ejus fuerat, cum quo ipsa Teberga una caro noscitur extitisse.

NOTÆ.

1. (a) **C**lemens III.] Ita etiam legitur in secunda collectione, sub hoc titul. cap. 1. nullibi tamen exprimitur, cui rescribat Pontifex, licet facile ex nominibus conjugum, de quibus in præsentia agitur, cognoscatur cum Prælate aliquo Gallie in eo alloqui.

alterius de sacro fonte suscepit, esse patri naturaliter compatrem, non autem esse illi uxorem commatrem, idcirco marito defuncto posse viduam cum patre baptizati matrimonialiter copulari: quod etiam docuit Paschalis Papa in cap. post uxoris 5. eadem 30. quest. 4. ubi ita generaliter statuit: *Post uxoris obitum cum commatre uxoris viri superstitis conjugio copulari, nulla videtur auctoritas, vel ratio prohibere; nec enim cognatio carnis cognatio spiritus comparatur, nec per unionem carnis ad unionem spiritus transitur.* Nam pro istorum jurium solutione discrimen constituendum est inter uxorem patris spiritualis, & inter uxorem patris naturalis; ad patris enim spiritualis uxorem prius, ut supponimus, cognitam, spiritualis cognatio transfunditur, ex præsentia textu; atque ita si unus ex conjugibus filium aliorum de sacro fonte suscepit, ambo, videlicet vir & uxor, compatres efficiuntur parentibus infantis, d. cap. si quis 3. 30. q. 4. & per consequens si Maria uxor Joannis, inter quos matrimonium fuerat consummatum, levasset de fonte filium alterius femine, non potest Joannes cum femina illa post mortem uxoris matrimonium contrahere, juxta textum ita intelligendum in dicto c. *scificiatur*, 30. quest. 4. ad uxorem verò naturalis patris cognatio spiritualis, seu compaternitas non extenditur; atque ita si Joannes conjugatus filium Martini in baptismo suscepit, efficitur compater tantum Martini, non autem Mariæ uxoris ejus, cum filius esset Martini ex alia femina; idcircoque Martino compare suo defuncto, potest Mariam viduam ducere in uxorem, si aliud impedimentum non obstat; nam inter eos nulla cognatio spiritualis contrahitur. Juxta quem calum accipiendus est textus in dicto cap. qui spiritaliter.

COMMENTARIUM.

2. **P**ro hujus textus expositione sciendum est, compaternitatem spiritualem, juxta veteres canones duplicem fuisse, directam videlicet, & indirectam: directa compaternitas est, quæ inter naturales patres baptizati, vel confirmati, & baptizantem seu confirmantem, & paternos baptismi, & confirmationis contrahitur, cap. 1. cum sequent. 30. q. 3. indirecta verò compaternitas erat, quæ extendebatur ad uxorem compatris, etiam si non commater fuisset, antea tamen cognita, c. *scificiatur*, c. *si pater*, cap. *si quis* 30. q. 4. in conjugio non vero, si licet per copulam liberam, l. 1. tit. 7. p. 4. nam cum maritus, & uxor efficiantur una caro, *Genesis* cap. 2. cap. *lex divina*, cum seq. 27. q. 1. c. *quomodo* 31. q. 1. cap. *debitum*, de *bigam. non ordin.* consequens est uxorem esse commatrem illi masculo, cujus filium maritus de sacro fonte suscepit, & per consequens non poterit vidua facta, matrimonialiter cum illo copulari, ut resolvit Pontifex in præsentia; itaque commatres duas non potest quis etiam unam post mortem alterius habere in conjugio, d. cap. 1. 2. & 3. d. c. *quod autem* 6. in fine 30. q. 4. Nec huic juris principio obstat textus in c. *qui spiritaliter* 4. 30. q. 4. ubi in can. 47. Concilii *Triburicensis* statuitur, conjugatum, qui filium

spiritualem 4. Eademque solutione exponendus est Paschalis in *dict. cap. post uxoris*, dum docet, post uxoris obitum posse virum superstitem cum commatre uxoris conjugio copulari, quia scilicet ad maritum non fuit translata cognatio spiritualis uxoris, quam uxor contraxerat, propterea quod sua commater filium proprium ipsius uxoris ex alio viro de fonte levasset: præferunt Archidiaconus & Turriscremata in *dd. iuribus*, Bohic. in *presenti*, Joannes Grumellus de *spons. conclus. 20. casu 5. num. 14.* extat tom. 16. *tract. Doct. Sylvest. in summa*, verbo *Matrimonium 8. quest. 7. num. 7.* hujus discriminis rationem adduxit Glossa in *dicto cap. qui spirituale 30. quest. 4.* & in *cap. 2. verbo Cognitam*, hoc titul. lib. 6. & ait, in hac parte conjuges communicare sibi actiones, non autem passiones, id est; conjugem communicare conjugati cognationem spiritualem proveniente ex actu confederandi sacramentum, aut levandi, vel suscipiendi filium alienum in sacramento baptismi, vel confirmationis: non autem communicare cognationem proveniente ex eo, quod patiat filium baptizari, vel confirmari, aut levari ab

alio. Sed hæc doctrina potius est ipsius juris constitutio, quam ipsius constitutionis ratio, quare veram rationem existimo provenire ex eo, nam cum vir & uxor per actionem carnalem, seu corporalem efficiantur una caro, & unum corpus, non verò unus spiritus, *d. cap. debitum*, inde provenit, ut cognatio, quæ per corporalem actionem unius conjugis acquiritur, communicetur alteri, quasi parti corporis ejus; non verò communicetur cognatio, quæ contrahitur per animi passionem conjugis: nam animus, seu anima, non fuit communicata, ut considerat Archidiaconus in *d. cap. qui spirituale*, maxime cum hæc cognatio per passionem contracta, non acquiratur per factum corporale conjugis, sed per tactum proprii filii, vel contactum patrini, atque ideo rationi congruum est, ut alteri conjugi non communicetur. Hostiensis in *summa hujus tituli*, §. *ultim. numer. 7.* Hæc autem compaternitas indirecta sublata est per Concil. Trident. *sess. 24. de reform. cap. 2.* an verò jure communi attentò hæc cognatio communicetur feminae extra matrimonium cognatæ, exponemus infra in *cap. contratto*.

CAPUT V.

(a) Clemens III.

CONTRACTO matrimonio inter P. de Regali, & A. uxorem suam, sicut ejusdem P. nobis conquestio patefecit, cum per biennium insimul cohabitassent, & ex ea filium memoratus P. suscepisset, quidam consanguinei ejusdem A. volentes eam separari à viro, contra matrimonium objecerunt, asserentes quod eadem A. in primo (b) sacrati salis pabulo filium concubinæ (c) quondam ipsius P. tenuit, cum fuerit primò in Ecclesiam inductus: & propter hoc tuam adeuntes præsentiam, dicebant ipsam à viro per tuum judicium debere separari: tua verò fraternitas, sicut accepimus, causâ non cognitâ, carnale eis commercium interdixit, prohibens ipsi P. ne debitum ab uxore requireret. Verum quoniam, si constaret Ecclesiæ vera esse quæ diximus, non ideo tamen contractum matrimonium solveretur, quæ res utriusque vix contrahendo matrimonio impedimentum afferret, disc. t. per A. f. m. quat. præfato P. firmiter injungas auctoritate nostrâ, quod memoratam A. sicut uxorem propriam affectione maritali tractet, & carnale debitum ab ea licenter exigat & persolvat, sive, quod supra dictum est, ipsam A. ante matrimonium contractum cum P. sive postea id egisse constiterit; dum tamen si in fraudem, causâ separandi matrimonii hoc fecit, poenitentiam pro præsumptione accipiat, matrimonio in sua firmitate durante.

NOTÆ.

1. (a) **Clemens III.**] Ita etiam legitur in secunda collectione, sub hoc titul. cap. 2. nullibi tamen exprimitur, cui rescribat Pontifex, præfentis tamen constitutionis meminit Bonifacius VIII. in cap. 2. hoc titul. in 6.
2. (b) **Sacrati salis pabulo.**] Consonat textus in cap. 1. 30. q. 1. Sal in catechumeni os inferi solitum jam à primis Ecclesiæ temporibus, constat ex sancto Gregorio in lib. *Sacram. de ord. ad catechum.* ibi: *Postea interrogat nomina eorum, & ponit de ipso sale in os ipsorum.* Et cap. exinde, cap. *sal. c. ex his, de consecr. dist. 4.* Pontifice Deus dedit in epist. ad Gordiam *Hispalensem Episc.* ibi: *Septem sunt dona baptismi à primo pabulo sacrati salis, & ingressu sancta Ecclesia usque ad confirmationem Spiritus sancti per chrisma.* S. Ambrosio in. c. 22. D. Luca, D. Augustino lib. 1. *confessi. c. 11.* Rabano D. D. Gonzal. in *Decretal. Tom. IV.*

Mauro de *inst. cleric. c. 27.* Beda in *Esdram lib. 2. c. 9.* & in lib. 1. *Regum, c. 27.* Alcuino de *ecclesiastic. officis, c. de Sabbato sancto*, Walfrido Strab. de *rebus Eccles. c. 26.* Cujus ritus rationes adduxerunt Isidorus *Hispal. lib. 2. de officis, c. 20.* ibi: *Salis autem in mysterio catechumenis dandos à Patribus, inde est institutum, ut eorum gustu condimentum sapientie percipiant.* Smaragdus in *epistol. de Sabbato Pentecost.* ibi: *Idcirco hi, qui baptizandi sunt, sale in sacramento accipiunt, ut ejus gustu condimentum sapientie percipiant, nec à sapore Christi desipiant, & sint insulsi & satui.* Ivo Carnot. *sermon. de sacram. Neophyti.* ibi: *Postea datur sal benedictum in os pueri, ut per typicum sapientie salis conditus, fectore careat iniquitatis.* Hugo Victorin. lib. 1. *Sacram. c. 18.* ibi: *Postea datur sal benedictum in os baptizandi, ut sale sapientie sit conditus.* Illustrant Viacomeres lib. 2. de *ritibus baptism. c. 42.* F. Josephus à S. Maria de *ceremoniis baptism. c. 16.*

(c) *Quondam concubina.* Non levis quaestio est apud Interpretes, utrum compaternitas spiritalis communicetur foeminae illicitè cognitæ à susceptore, seu patrino, ut communicetur uxori legitimè cognitæ, juxta tradita superiori commentario? In qua quaestione affirmant Glossa in cap. si quis ex conjugio 30. q. 4. Sylvester in summa, verbo Matrimonium 8. q. 7. referens pro sua sententia D. Thomam in 4. dist. 42. q. 1. art. 3. q. 2. in corpore. Qui moventur, tum ex hoc textu, tum ex eo, quia vir per copulam etiam illicitam efficitur una caro cum foemina, cap. in eo 32. quest. 4. propter quam nascitur affinitas matrimonium impediens, & dirimeus, c. 1. ubi plura dabimus, de consanguin. & affin. ergo similiter cognatio spiritalis illi communicari debet. Negativam sententiam tuerentur Richardus & Palud. in 4. dist. 42. Abbas in cap. Martinus, hoc titul. ubi Bohic. n. 9. Glossa verbo cognitam, & Joannes Andreas in c. 1. hoc tit. lib. 6. Sanctus Antonius in summa tom. 5. tit. 1. cap. 15. §. 1. Covarr. in 4. 2. p. cap. 6. §. 4. num. 3. & alii, qui moventur ex eo, nam licet inter virum & uxorem communicetur hæc cognatio, quia una caro sunt, propter strictum matrimonii vinculum, cap. Agathos 27. q. 1. hoc tamen vinculum ita strictum non datur extra matrimonium. Accedit, quia textus in cap. 1. cum sequenti 30. q. 4. cap. Martinus, hoc titul. ubi agitur de hac compaternitate directa, semper supponit matrimonium, & illud consummatum: unde non est ratio, quare hoc impedimentum protrahatur ad alias personas præter expressas in ipsis juribus. Nec contrarium probatur in præsentis versiculo, & in illis verbis, *Sive ipsam ante matrimonium contractum cum P. sive postea constituit hoc esse.* Nam hæc clausula referenda est ad opinionem eorum, qui impedimentum admittebant, & objiciebant in illa specie ex eo, quod uxor filium concubinæ, & mariti in sacrali salis pabulo tenuisset, juxta Glossam in præsentis, quam sequuntur Hostiensis, & alii: non autem debet intelligi secundum veritatem rei, ut Pontifex ostendit in verbis, *sive ipsam: quamobrem si uxor tenuisset illum in actu, in quo oritur perfecta cognatio spiritalis, veluti in ipso baptismo, resularet quidem impedimentum quod dirimeret matrimonium subsequens, & usum jam contracti impediret.* Nec implicat, quod Clemens in fine hujus textus imponat poenitentiam uxori, quæ filium illum in catechismo tenuit, causâ divortii faciendi; nam ad imponendam poenitentiam affectus potius, quam effectus attenditur, cap. 1. in fine. 15. q. 6. c. qui perjurasse 22. q. 5. docuit Cardinalis in præsentis, & in cap. 1. de eo qui mittitur in possess.

COMMENTARIUM.

4-
De cognatione ex catechismo.

IN præsentis textu agitur de cognatione spiritali, quæ ex catechismo tantum nascitur; & examinatur, an impediat, dirimatve matrimonium? Pro cuius textus expositione præmittendum est, olim diversum fuisse susceptorem, seu patrinum catechismi, à susceptore, seu patrino baptisimi, ut constat ex cap. ex catechismo, de consecrat. distinct. 4. ubi Higinus Pontifex, qui Ecclesiam rexit per annos 114. ait: *In Catechismo, & in Baptismo, & in Confirmatione unus patrinus fieri potest si necessitas cogit; non est tamen consuetudo Romana, sed per singula singuli suscipiunt.* S. Dionys. Areopag. lib. de Eccles. hierarch.

cap. 2. ubi de solemnibus cæremoniis, quæ catechismi propriæ erant, sic ait: *Tum ei exponit rationem perfectam, quæ ad Deum accedendum est; explanataque eidem divinâ vitâ, & ut in aedicam, conversus, ex eo præterea querit, num in a infirmat vivet, cum promiste, manum ejus capiti admoveat, signoque edicto sacerdotibus imperat, ut viri, ad que sponsoris nomine perscribant.* Probat Vicecomes lib. 1. de ritibus baptismi, cap. 25. per totum; & nos de catechesi, ejus tempore, & cæremoniis plura adduximus in can. 16. Concil. Illiber. Ut autem ad cognationem spirituale, quæ ex catechismo nascitur inter ipsum susceptorem, & catechumenum, perveniamus, notandi sunt textus in cap. 1. 30. q. 1. in illis verbis: *A pabulo sacralis, usque ad confirmationem per chrisma nullus Christianus suam matrem in conjugium suscipere debet.* Et in præsentis capite, dum in eo Clemens docet, ex hac cognatione impedimentum dirimens matrimonium non dari; & in cap. 2. hoc titul. lib. 6. ubi Bonifacius VIII. in totum se refert ad præsentem Clementis constitutionem: quare Sotus in 4. q. 4. distinct. unica, art. 5. vers. in primis, & alii existimant, circa hoc impedimentum rem adhuc dubiam esse, & indeciliam, cum Clemens in præsentis sub dubio referat in illa clausula, *Vix etiam, qui dubitantis potius quam asserentis videtur: & Bonifac. VIII. in d. cap. 2. nihil specialiter constituit, sed tantum se referat ad præsentem decretalem.* Verum hæc Soti sententia facile convincitur ex d. cap. 1. 30. q. 1. & ex d. cap. 2. hoc titul. in 6. ubi hoc impedimentum oriri ex catechismo aperte docetur. Hugo in d. cap. 1. 30. quest. 1. affirmat hoc impedimentum cognationis spiritalis ex catechismo tantum, non solum impedire, verum & dirimere matrimonium: sed hæc opinio etiam aperte refellitur ex præsentis textu. Alii tandem relati à Thoma Sanchez lib. 7. de matr. disp. 10. num. 8. & 9. hoc impedimentum tantum admittunt cum catechismus baptismum præcedit, aut cum eo immediate conjungitur. Verum eos doctè refellit Sanchez. Quare his sententiis omittis dicendum est, propriam, perfectamque cognationem spirituale, quæ matrimonium impediatur, & dirimat, tantum nasci ex baptismo, & confirmatione, ut infra in cap. final. probabimus: ex catechismo verò oriri quandam cognationem imperfectam, quæ licet non dirimat, impedit tamen matrimonium, ex præsentis textu, & d. cap. 2. hoc titul. in 6. ita docuerunt D. Thomas in 4. dist. 42. q. 1. art. 2. ad 3. Durandus, & Richardus ibi, Sanchez d. disp. 10. Basil. lib. 6. de matr. cap. 11. Bonacina eod. tract. q. 3. punct. 4. num. 6. alii relati à Leandro tom. 2. de sacram. disp. 23. de matr. §. 3. quest. 1. Catechismus enim est quædam professio futuri baptisimi; & sicut in sponsalibus sponsione futurarum nuptiarum species quædam cognationis, & publicæ honestatis contrahitur, per quam matrimonium impeditur contrahendum; ita ex catechismo oritur quædam cognatio spiritalis impediens matrimonium: nec interest, quod catechismus præcedat baptismum, vel sequatur; quo modo accipiendus ex textu in cap. 1. 30. q. 1. in illis verbis: *A pabulo sacralis usque ad confirmationem per chrisma, nullus Christianus suam matrem in conjugium suscipere debet.* Intelligenda enim ea verba sunt, secundum Sanchez dicta disp. 10. num. 2. copulativè, & non disjunctivè, ita ut doceat Deus.

Deus dedit, cognationem contrahi in catechismo, & in Baptismo, & in Confirmatione, seu chrismatis unctione inclusivè: quamvis de illa expositione Thomæ Sanchez non parum dubitaverim, agnoscentes textum in d. cap. 1. agere de impedimento impediendo, non autem de dirimente; atque adaptari non posse ad cognationem ex bapismo & confirmatione ortam: quapropter credo, intelligendum esse illum textum tantum de catechismo, & ejus ceremoniis, quæ præcipue incipiunt à pabulo sacra-
facris salis, &

finiebantur in sancta unctione, quæ præcedit baptismum, de qua Dionysius de ecclesia hierarch. 2. p. cap. 2. D. Cyprianus lib. 1. epist. 7. hodie tamen hæc species cognationis spiritualis sublata est per Trident. sess. 24. de reform. cap. 2. ut declaravit sacra Congregatio per hæc verba, *Qui in Ecclesia sunt præsens eis, qui domi verè sunt baptizati, si deinde in Ecclesia fuerint servare solennitates, nullam specialem cognationem contraxerunt.* Referunt Farinac. dicto cap. 2. Leander dicto disp. 23. q. 4.

C A P U T VI.

Innocentius III. (a) *N. Episcopo Linconiensis, 9° N. Decano de Huntedunc.*

Veniens ad præsentiam nostram G. Anglicus natione, nobis exposuit, quod cum olim in adolescentia constitutus mulieri cuidam adhaesisset, quam tamen quidam alius antè cognoverat, de consilio matris suæ factum est, ut eadem mulier quendam puerum, quem de alia soluta ipse susceperat, de sacro fonte (b) levaret, ad suspicionem & infamiam utriusque delendam. Deinde verò cum in ejus amorem vehementius exarderet, absque consilio amicorum eam clanculo desponsavit. Cumque prolem ex ea procreare non posset, & increpationes à patre suo gravissimas sustineret, quòd eam desponsando deliquerat, revolvens in animo, ipsam dimissam, causam orationis Hierosolymam est profectus. Verùm cum idem rediens de partibus transmarinis prolem eam suscepisse de alio invenisset, ei noluit adherere, sed propter adulterium, quod commississe taliter videbatur, eam omnino dimissam, ad longinquam se transferens regionem, & ad Eugubim tandem veniens civitatem, quandam ibidem cum terra & dote decenti matrimonialiter sibi copulavit, de qua prolem se confessus est suscepisse: capropter discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus super his inquiratis diligentius veritatem: & si primam mulierem prædicti viri filium de sacro fonte levasse constiterit, antequam eam desponsasset uxorem, vos inter eos, divortium appellatione postposita celebrantes, rei processum nobis per litteras vestras fideliter exponatis, ut an cum secunda valeat legitimè commorari, veritate cognita decernere valeamus. Quod si ambo. &c. Tu ea frater Episcopo, &c. Datum apud civitatem Castellanam, VIII. Idus Octobris.

N O T Æ.

1. (a) *Incomensi.* Ita etiam legitur in tertia collectione, sub hoc titulo, cap. 1. & in ipsis epistolis editis à Sirleto, fol. 189. ex quo registro textum hunc transcribo. De Linconiensis Ecclesia egi in cap. 8. de rescriptis, & commentarium hujus textus dabimus infra in cap. final.
2. (b) *Levaret.* Immediatè tenens puerum: nam quando matrina non tenet baptizatum, neque illum suscipit immediatè de manu patrini, non contrahit cognationem spiritualem, ut declaravit

sacra Congregatio, referente Farinacio in d. cap. 2. Concil. Trident. quæ quando statuit inter unum, & unam, quia ad summum in paternos eligi permittuntur, & baptizatum ipsum, atque ipsius patrem & matrem contrahi spiritualem cognationem, supponit matrinam à sacro fonte baptizantis filium simul suscepisse, idest immediatè à manu baptizantis levasse, ut docuerunt Sanchez lib. 7. de matrim. disp. 50. num. 2. Basil. eod. tract. lib. 7. cap. 39. num. 9. Hurtado de matrim. disp. 18. difficult. 3. Bonac. eod. tract. puncto 5. §. 2. num. 13.

C A P U T VII.

Idem (a) *Magistro S. de Melun. Canonico Herefordensi.*

Tua nos duxit discretio consulendos, an natus ante compaternitatem, filiam com-
 patris sui, vel commatris, procedente tempore sibi possit matrimonialiter copulare; & si cum ea contraxerit, & pluribus annis simul permanserint, an postea debeant separari? Quæ sivist etiam, an conscius talis matrimonii teneatur illud in publico accusare. Super quo discretioni tuæ duximus respondendum, quod hujus-
 modi

mo si personæ matrimonium possunt contrahere ; & si contraxerint , de juris rigore Possunt ab invicem separari ; & qui contractum sciverint , debent illud Ecclesiæ nuntiare.

NOTÆ.

(a) **H**erefordensi.] Ita etiam legitur in tertia collectione, sub hoc titulo capite. 2. De

Herefordensi Ecclesia egi in capite 2. de temp. ordin. & textum hunc exposui supra in capite 1.

CAPUT VIII.

(a) Gregorius IX.

EX litteris vestris accepimus, quod cum Martha mulier coram (b) Officiali Cantuariensi Alanum peteret in virum, & se adfidatam ab eo, ac carnaliter cognitam per testes idoneos probavisset, dictorum tandem testium depositionibus publicatis, idem A. excipiendo proposuit, quod eam habere non poterat in uxorem, pro eo, quod ipsum pater mulieris ejusdem, qui (c) Sacerdos extitit, baptizavit. Sed cum idem Officialis exceptione hujusmodi non admittenda definitivam tulerit sententiam contra ipsum, & idem ad Sedem Apostolicam appellaverit : mandamus quatenus si est ita, eundem A. super hoc ab impetitione mulieris absolvatis ipsius, eidem mulieri perpetuum silentium imponentes.

NOTÆ.

1. (a) **G**regorius.] Non constat, quibus Prælatibus prescribat Gregorius, tantum agnoscitur loqui cum Prælatibus Ecclesiæ Anglicanæ, ubi casus hujus textus contigit.
2. (b) **O**fficiali.] Id est Vicario, ut exposui in cap. 1. de officio Vicarii.
- (c) **S**acerdos.] Qui forsitan habeat filiam illam ex nuptiis contractis ante Sacerdotium.

COMMENTARIUM.

3. **C**onclusio traditur & probatur.

EX his decretalibus sequens communiter deducitur assertio : Inter baptizatum, & filium baptizantis, & inter baptizati patres, & ipsam susceptorem, contrahitur cognatio spiritualis matrimonium dirimens. Probant eam textus in cap. 1. & per totam 30. q. 1. cap. final. 30. q. 3. cap. 1. & per totam 30. q. 4. cap. 2. 3. 4. 6. & 8. hoc titul. cap. 1. & 2. cod. titul. in 6. cap. consanguinei, de re judic. cap. 1. qui matrimonia accusare, cap. veniens, de sponsalib. in prima collectione, Synodus Nicæna can. 21. ibi : Nemo fidelium cum patre, aut matre spirituali matrimonium contrahat, id est cum patris, aut matris ; & qui hoc commiserit, habeatur tanquam ethnicus. Heraldus Episcopus Turon. in suis capitulis, can. 66. ibi : Quod conjunctio spiritualis commatris sit peccatum, & ideo separandum, & capite vel exilio damnandum. Gregorius II. in Synodo Roman. can. 4. ibi : Si quis commatrem spiritualem duxerit in conjugium, anathema sit. Synodus Romana sub Zacharia can. 5. Presbyteram, diaconam, nonam, aut monacham, vel etiam spiritualem commatrem nullus sibi presumat nefario conjugio copulare. Gregorius VIII. in Concil. Rom. Qui copulantur parentibus, vel commatribus, & filio, excommunicentur. Synodus Trullana can. 53. ibi : Quoniam major est spiritus conjunctio, quam corporum, scimus in aliquibus locis quosdam ex sacro, & salutari baptisate pueros suscipientes, cum eorum matribus viduis copulari ; id fieri prohibemus, sed si contraxe-

rint, separentur, & poenis fornicantium subjaceant. Synodus Mogunt. sub Carolo, can. 55. & sub Arnulpho can. 18. l. si quis alumniam, G. de nuptiis. Luitprandus Rex in legibus Longobard. tit. 24. §. 6. cum sequent. Præcepimus, ut nullus presumat commatrem suam uxorem ducere, sed nec filiam, quam de sacro fonte levavit ; nec filius ejus presumat filiam ipsius uxorem ducere, qui eum de fonte suscepit : quia spirituales germani esse noscuntur ; & qui hoc malum facere presumpserit, perdat omnem substantiam suam ; & filii qui de tali illicito matrimonio nascuntur, heredes esse non debent. Carolus Magnus lib. 5. cap. 100. Nullus proprium filium, aut filiam de fonte baptismatis suscipiat, nec filiolam, nec commatrem ducat uxorem, nec illam cujus filium vel filiam ad confirmationem tenuerit : ubi autem factum fuerit, separentur. Trident. sess. 24. cap. 2. Alia Patriarcharum Orientalium decreta referuntur lib. 3. juris Orient. Illustrant ultra congestos in præsentia Barb. Gentil. de nuptiis lib. 5. cap. 15. Torreblanca de jure spiritual. lib. 2. cap. 15. sect. 3. Manrique de differentiis utriusque fori, q. 17. Basil. de matrim. lib. 6. cap. 4. cum sequent. Vighellius in method. juris can. fol. 468. S. Raymundus in summa lib. 4. tit. 5. Ant. Augustin. in coll. juris can. lib. 22. tit. 24. Ballamon in dicto can. 53. sextæ Synodi, Joannes Sanchez in select. lib. 2. disp. 40. Petrus Gregorius lib. 13. partit. tit. 21. cap. 9. Vicecomes de ritibus baptismi lib. 1. cap. 35. & de ritibus confirm. lib. 1. cap. 12. Cujac. & Canisius hic, Joannes Dartis ad decr. in 30. q. 1. Roussellius lib. 1. hist. Pontif. juris d. cap. 5. num. 9. Zonaras in Nicephoro Phoca, Macedo de clarib. Petri lib. 4. de matrim. cap. 11.

4. Sed pro dubitandi ratione in præsentem assertionem ita insurgo : In materia sacramentorum Ecclesia non habet potestatem mutandi, seu minuendi aliqua ex his, quæ à Christo Domino sunt instituta, ut probavi in cap. 3. de clandest. despons. sed à matrimonio contrahendo ex jure divino non arcentur compatres, & aliæ personæ in hoc titulo enumeratæ : ergo nec ab Ecclesia inter similes personas potuit matrimonium prohibi-

Prohiberi, immò etſi Chriſti actionem attendamus, quæ debet eſſe vitæ noſtræ inſtructio, in baptiſmo à Joanne recepto nullum adhibuit ſuſceptorem, ſed ut dicitur cap. 3. *Matthæi: Baptizatus Jeſus conſeſſum aſcendit de aqua.* Ergo in baptiſmo non debet aliquis baptizatum de ſacro fonte ſuſcipere, maxime ſi baptizetur adultus, qui ſeipſum ſuſtentare valet. Accedit, nam baptiſmus eſt ſpiritualis regeneratio, *cap. non regenerabantur 135. cum ſequenti, de conſecrat. diſtinct. 4. cap. 1. 30. q. 1.* Trident. *ſeſſ. 5. cap. 4.* in quo miniſter gerit vicem patris, a qua verò ipſa locum matris habet, ut Auguſtinus ſcribit in quodam ſermone Epiphaniæ. ſed in carnali generatione non requiritur, niſi principium actuum, quod eſt pater; & principium paſſivum, quod eſt mater: ergo ſimiliter in ſpirituali regeneratione fruſtra requiritur qui baptizatum de ſacro fonte ſuſcipiat. Unde Magdeburgenſis *cent. 7. lib. 2. cap. 6.* ajunt, quod de patrinis, ſeu fidejuſſoribus, qui obtuliſſent infantes, aut adultos ad baptiſmum, & pro iis fidejuſſiſſent, nihil legitur in ſcriptis Apoſtolorum. *Actor. 2.* converſi ab Apoſtolis ſeipſos ad baptiſma offerunt, & ridiculum fuiſſet, ſi Apoſtoli noluiſſent baptizare priuſquam fidejuſſores aſſerrent, ubi enim eos Eunuchus in ſolitudine ſibi compararet? & idèd cognationem hanc ſine cauſa inducendam, imaginariamque, & frivolam eſſe docuerunt Carolus Molinæus *conſil. 501.* Duarenus *lib. 1. de nuptiis, cap. 3.* Hothomanus *conſil. 16.* Albericus Gentilis *lib. 5. de nuptiis, cap. final.* Accedit nam omnes Chriſtiani ſunt fratres, & omnes Chriſtiana ſores; proindeque omnes inter ſe ſpirituales cognati; quocirca aut cognatio ſpiritualis non debet cenſeri impedimentum, aut certè cum ſolis ethnicis Chriſtiani conjugia celebrare valent.

Quà difficultate non obſtante vera eſt præſens aſſertio, quidquid garrat hæretici, & alii impii ſcriptores ſupra relati. Ut autem cauſam hujus cognationis ab origine repetamus, ſciendum eſt, ſuſceptorum, compatrium, ſeu patrinorum ſum jam à temporibus Apoſtolorum in Eccleſia invaluiſſe, more hoc accepto ab illo Evangelii: *Et adduxit eum ad Jeſum.* Undè ait Carthuſianus *lib. 1. de vita Chriſti, cap. 24.* *Et adduxit ad Jeſum; ex hoc accepit Eccleſia, quod ad in ſacramento Baptiſmi, & Confirmationis utitur adiacentibus, qui præſentem ſuſcipientes, patrinum ſolent vocari.* Nam cum in cunabilis naſcentis Eccleſiæ, Chriſti fidem in Baptiſmo profiteri, mundeque, dæmoni, ac pompis ejus nuntium remittere, etiam infantibus receptiſſimum eſſet, necesse erat eo tempore eſſe aliquos, qui quod pueris per ætatem non licebat, ſua diligentia, & operâ præſtarent. Idèd Strabo *de reb. Eccleſ. cap. 26.* exiſtimavit, occasione baptiſmi parvulorum compatres inſtitutos fuiſſe, à quo officio variis nominibus illi appellabantur: quandoque Geſtantes, Iſidorus *lib. 2. de Eccleſ. offic. cap. 21.* nonnunquam Offerentes, & fidei ductores, Auguſtinus *rom. 22. epiſt. 23.* aliquando Sponſores, Albinus Flaccus *de div. officiis cap. 21.* Tertul. *de baptiſ. c. 18.* Patrinum, in Synodo Nicæn. *can. 21.* Compates, D. Auguſt. *ſerm. 116. de temp.* Suſceptores, ut probat Cerda *in adverſ. cap. 114. num. 20.* ex Victore Fidejuſſores, Concil. Arelat. *can. 19. cap. v. ante 115. de conſecratione diſtinct. 4.* Tertul. *de baptiſmo cap. 8.* frequenter Patres, Concil. Nicæn. *c. 21. c. in baptiſmate 102. de con-*

ſec. diſtinct. 4. ſicut & baptizatus dicitur filius ſpiritualis, *cap. omnes 8. 30. q. 1. cap. 1. & 2. cap. poſt. 5. 30. q. 3.* Patres, ſeu Compates, quali ſimul patres. Concil. Mogunt. *1. can. 47.* Mogunt. *2. can. 28.* Denique Patrinum, *cap. in catechiſmo 100. de conſecrat. diſt. 4.* Patrinum in Synodo Nicæn. *can. 21.* Compates à D. Auguſtino *ſermone 116. de tempore.* Probat Creſpetius *in ſumma, verbo Patrinum, Vicecomes lib. 1. de ritibus baptiſmi, c. 30.* fuſè Theophilus *tr. 11. tract. de paternitate ſpirituali, fol. 167.* propriiſſimè ab Eccleſiæ Patribus appellantur Suſceptores, *cap. pſaltium 30. q. 3. cap. ſi quis 3. q. 4. cap. non plures 101. cum duobus ſequent. de conſecrat. diſt. 4. cap. 1. hoc ritul. in 6. cap. Martinus, hoc ritul. Concil. Arelat. 4. can. 19.* Pariſienſis *3. can. 7.* qui antiquus ſuſceptorum uſus in baptiſmo probatur variis, & perantiſſimis auctoritatibus, ex quibus tantum referam nonnullas, quæ in corpore juris tranſcriptæ non reperiuntur. D. Clemens *lib. 3. conſtit. cap. 16.* cum baptiſmi cæremonias doceret, ita ait: *Tu Epifcopo, vel tibi ſubjectus presbyter, ſacram ſuper ipſos dicens ac nominans invocationem, Patris, & Filii, & Spiritum Sancti, baptizabis eos in aqua, ac virum ſuſcipiat Diaconus, mulierem Diaconiſſa, ut decore traditionis inſignibilis ſigilli adminiſtretur.* Sanctus Dionyſius, qui floruit per annos 100. *de eccleſiaſtica hierarch. cap. 2. & 7.* ibi: *Naturales oblato parvuli parentes puerum uni ex fidelibus triadani, præclaro divinarum rerum magiſtro, ſub quo jam puer ſit quaſi ſub patre divino, ſanctæque ſalutis alumno. Hunc itaque Praſul ſpondentem puerum juxta ſanctam educaturum vitam requirit, ut abrenuntiationem præſtetur.* Juſtinus, qui vixit per annos 150. *quaſt. 56.* Digni ſunt pueri baptiſmi commodis, fide eorum qui illos ad baptiſmum offerunt. Baſil. Magnus *epiſtol. 128. ad Poſthumum.* *Primo baptiſmate initiatus ad pietatem, utinam te è ſacro fonte levaviſſem. Reſpondor enim adhuc verborum tuorum, quæ, quod mirum eſt, adhuc inſonant auribus meis.* Tertullianus qui floruit per annos 200. *lib. de baptiſmo, cap. 18.* Itaque pro cujuſque perſone conditione ac diſpoſitione, etiam arate cunctatio baptiſmi utilior eſt, præcipue tamen circa parvulos. Quid enim ne eſſe eſt, ſi non tam necesse, ſponſores etiam periculo ingeri, qui & ipſi per mortalitatem deſtituere promiſſiones ſuas poſſunt, & proveniunt male indolis falli. Plura alia, tam Græcorum, quàm Latinorum PP. teſtimonia congeſſit Jodocus Coccius *rom. 1. theſauri, lib. 1. art. 12.* Joſephus à ſancta Maria Carthuſianus *de cæremon. baptiſmi cap. 10.* Vicecomes *de ritibus baptiſmi lib. 1. cap. 30.* Ex eadem ratione, quia videlicet ipſius Eccleſiæ primordio etiam infantes confirmationis etiam ſacramento muniabantur, & plerumque ſimul ac baptizabantur, necesse eſt fateri, jam tunc fuiſſe aliquos, qui confirmandos ad Epifcopum deferrent, ut probant Vicecomes *de ritibus confirm. lib. 1. c. 11.* & ſuſceptoris in confirmatione mentio fit *in cap. in Catechiſmo, de conſecrat. diſtinct. 4. cap. ſi quis filiaſtram cap. dictum, cap. de his 30. q. 1.*

Non tamen omnes ſine delectu ad hoc ſuſceptorum munus in baptiſmo & confirmatione admittebantur; primò enim mares à fœminis, & fœminas à maribus in baptiſmo ſuſcipi honeſtatis cauſâ veritum erat. Synodus Nicæn. *can. 22.* ibi: *Viri non teneant baptiſmo puellas, aut mulieres; nec mulieres teneant mafculos: ſed potiùs mulieres teneant puellas, & viri teneant mafculos.*

5.
De ſuſceptorum antiquitate & nominibus.

6.
Qui poſſunt infantes ſuſcipere.

culos. D. Clemens lib. 3. constit. cap. 16. ibi: *Baptizabis eos in aqua, ac virum suscipiat Diaconus, mulierem Diaconissa, ut decore traditio infrangibilis sigilli administraretur?* Ex vita S. Sebastiani, in illis verbis: *Igitur omnes isti simul animæ sexagintaquatuor à Sancto Polycarpo Presbytero baptizati, & à Sancto Sebastiano suscepti sunt, fœmina-rum autem matres spirituales factæ sunt Beatrix & Lucina.* Probat Vicecomes de ritibus baptismi lib. 1. cap. 32. Nec etiam Judæis infidelibus hæreticis hoc ministerium commendabatur, nec etiam peragentibus solennem poenitentiam, quia illi indigni credebantur, ut cæteros ad pietatem, virtutumque Christianarum disciplinam erudirent. Concil. Parisiense lib. 1. cap. 54. ibi: *Illos tamen in hoc capitulo specialiter ab his officiis removendos judicamus, qui propter reatum suum publicâ poenitentia sunt multati, videlicet ut nec alios de sacri fontis baptismate suscipiant, nec etiam ad percipiendum Sancti Spiritus donum aliorum patronicorum Pontificibus existant, donec per dignam poenitentiam satisfactionem reconciliationem mereantur.* Nec immeritò, quoniam quos & lex divina à castris militaribus, ne ruinæ sint populis, & auctoritas canonica ab Ecclesiarum sequestrant liminibus, multò magis à memoratis peragentibus officiis, usque ad tempus poenitentia peractum, dignam perceptam reconciliationem hujusmodi meritò sunt excludendi. Monachis quoque è lavacro suscipere infantes prohibitum est, cap. placuit, 2. 16. q. 1. cap. de monachis, de consecrat. dist. 4. Concil. Altiissiod. can. 20. *Non licet Abbati filios de baptismo suscipere, nec monachis commatres habere, ne osculentur feminas.* Quam rationem illustrat Narbona de ætate, anno 7. q. 15. num. 7. Sanctus Gregorius epist. 40. lib. 3. ad Valentin. Abbatem. *Pervenit ad nos, quod in monasterio tuo passim mulieres ascendant; & quod est gravius, monachos tuos sibi commatres facere, & ex hoc incautam cum eis communionem habere: ne ergo hac occasione humani generis inimicus sua eos (quod absit) calliditate accipiat, ideo hujus te præcepti serie commonemus, ut neque mulieres in monasterio tuo deinceps qualibet occasione permittas ascendere, neque monachos tuos commatres sibi facere.* Et lib. capitul. addit. 1. cap. 16. *Monachi sibi commatres, commatresve non faciant, ne osculentur feminas.* In Synodo Galonis Cardinalis & Episcopi Parisiensis ita cavetur: *Nullus monachus, sive monialis recipiatur ad pueros de sacris fontibus elevandos.* Quod etiam cautum legimus in Ecclesia Orientali; sic enim responsorum lib. 2. qui est sextus Juris Græco-Romani, Petrus Diaconus & Cartularius magnæ Ecclesiæ Constantinop. ita interrogavit: *An fas est monachum suscipere pueros in baptismo, vel fraternitates per adoptionem facere, vel habere festa?* Responsio: *Hæc præter canonem sunt & prohibentur.* Id repetitur in epistome canonum Harmenopuli, scholio in canonem ultimum, tit. 2. sect. 4. Sed Byzantino Imperio labente, ita hæc disciplina ecclesiastica paulatim collabi cœpit; siquidem Phranzes, qui Constantinopoli debebat cum urbs à Mahomete II. expugnata est, lib. 1. historie, se à Sanctimoniali Thomaidæ, fœminâ vitæ integritate clarissimâ, de sacro fonte susceptum fuisse narrat. At cum in rebus humanis multa occurrant, quæ ut nec prævisa, nec præmeditata eveniunt; ita iis non aliâ, quàm necessitatis lege prospiciendum est, atque consulendum. Monachus aliquis,

aut monialis fortè fortunâ expositum infantem necdum baptizatum offendit; an & hunc mifellum offerre, & in baptismo suscipere non licebit? Respondet Sanctus Augustinus epist. 23. ad Bonifacium Episcopum, aliquando quos crudeliter parentes exposuerunt nutriendos à quibuslibet, nonnunquam à sacris virginibus colligi, & ab eis offerri in baptismo; quæ certè proprios filios non habuerunt ullos, nec habere disponunt. Probat Vicecomes lib. 1. de ritibus baptismi. cap. 33. Theophilus tom. 12. fol. 301. Sanchez lib. 6. summa, cap. 6. num. 42. Valentia 3. p. disp. 4. q. 2. punct. 2. & de matrim. lib. 7. disp. 60. num. 11. Sed hodie religiosi, tam mendicantes, quàm alii, licitè suscipiunt infantes in baptismo, ut aliis relatis docet Martinez de Prado tom. 1. de sacram. q. 67. dub. 3.

Nec etiam plures debent adhiberi ad suscipiendos infantes, sed tantum unus aut una, juxta vetus decretum Leonis Pontificis, relatum à Gratiano in cap. non plures 15. de consecr. dist. 4. quæ prohibitio cum postea temporis lapsu inolevisset, trium susceptorum usu recepto, ad Sanctissimæ Triados mysterium indicandum, teste Thoma Valdensi tom. 3. tit. 5. cap. 40. rursus PP. Concil. Metensis eam renovarunt, can. 12. illis verbis: *Nullus suscipiat à fonte infanem, nisi qui apprime signaculum, id est, ad renunciationem diaboli, & professionem catholica fidei tenuerit: & infantes nequaquam duo, vel plures sed unus à fonte baptismatis suscipiat, quia in hujusmodi secta diabolo datur locus, & tanti ministerii reverentia vilescit; nam unus Deus, unum baptisma: unus qui à fonte suscipit, debet esse pater, vel mater infantis.* Aliam tamen rationem hujus prohibitionis assignarunt PP. Concilii Mogunt. ultimi can. 19. his verbis: *Non raro ex impedimentis cognationum spiritualium difficultates, & pericula solent evenire, ad qua cohobenda decernimus, ne cuiquam, sive ex sacro fonte levando, sive ad sacram confirmationem tenendo, plures quàm unum patrinum liceat adhibere.* Quam etiam rationem suis decretis inseruerunt Bonif. VIII. in cap. final. hoc titul. in 6. & Patres Concil. Trident. sess. 24. de reform. cap. 2. ubi etiam statuerunt, ut patrinus designetur ab his, quibus incumbit cura Baptismi, aut Confirmationis, & in eorundem defectus à Parocho; & quod si præter designatos alii levant puerum de sacro fonte, non contrahant cognationem ullam: in quo Tridentini decreto revocatur quoad hanc partem textus decisio in d. cap. final. Unde provenit, ut si ulli patrinus non fuerint designati, nullus eo casu levans puerum de fonte cognationem contrahit, quia nullus in eo eventu est verè patrinus secundum normam designatam à Tridentino: ita docuerunt Sanchez lib. 7. de matrim. disp. 57. num. 12. Merasius eod. tract. disp. 9. q. 9. et si in hoc casu cognationem contrahi ab omnibus tenentibus simul, seu successivè, doceant Hentiquez lib. 12. summa, cap. 21. Caspar Hurtado de matrim. disp. 18. difficult. 4. num. 15. Deinde si plures patrinus designentur, quàm conceduntur à Tridentino, nullus eorum contrahet cognationem, eo quod nullus videtur exercere legitime officium susceptoris, seu patrinus, utpote non servatâ formâ Tridentini, ut tenent Suarez de sacram. q. 68. art. 8. Antonius Perez de matrim. disp. 29. sect. 5.

Deinde sciendum est, ex hac susceptione patrinorum

17.
De num.
ro patrinorum.

8.

Decognatio
tione spiri-
tuali.

trinorum catechismi, baptisimi, & confirmationis, oriri cum ipso suscepto, & eorum parentibus quamdam spirituales proximam, *cap. 1. 30. q. 3.* seu generationem. *cap. qui spiritualem 30. q. 4.* quæ sæpius vocatur compaternitas, *cap. de eo 5. 30. q. 1.* seu cognatio spiritualis, *cap. post uxoris 30. q. 4. in presenti titul.* tam in hoc volumine, quam *lib. 6.* ad instar cognationis carnalis ex commixtione sanguinis provenientis, *cap. 1. 35. q. 2. l. 1. ff. unde cognati;* vel cognationis illius, quæ contrahitur per adoptionem, *cap. 6. 3. q. 3. cap. unic. infra, tit. proximo.* Dicitur hæc cognatio major carnali in Synodo Trullana, *cap. 53.* namque in sacramentis baptisimi, & confirmationis reperitur quædam similitudo generationis naturalis; & ideo Ecclesia voluit propinquitatem in eis assignare: non tamen eadem cognatio nascitur ex Sacramento poenitentia inter poenitentem, & sacerdotem confessarium, licet sæpius ipse filius spiritualis, confessarii que spirituales patres dicantur: quare apud Græcos qui confessionibus præerant, dicebantur patres spirituales, ut patet ex Athanasio Patriarcha CP. *epist. ad Episcop. proficiscentes ad suas dioceses:* & in iure Græco Romano *responf. 2.* & in liturgia D. Chrysofostomi extat precatio *pro spirituali nostro patre, qui monachus & sacerdos est;* nam lato modo ille dicitur spiritualis pater, sicut apud Optatum Milevitanum *lib. 1. de schism. Donatist.* Ille qui mitram, hoc est capitis indumentum muliebri moniali imposuit, ejus pater dicitur, ibi: *Memoratus Felix inter crimina, & famora sua nefanda ab eo comprehensa, puellam, cui mitram ipse imposuerat, quæ paulo ante pater vocabatur nefarie incestare minime dubitavit.* Quo modo accipiendus est textus in *cap. omnes 30. q. 1.* ubi docetur: *Omnes, quos in poenitentia suscipimus, ut nostros esse spirituales filios, sicut eos, quos nobis suscipientibus, vel baptizantibus unda sacri baptismatis regenerant.* Nam Symmachus Papa in eo textu non agit de vera & propria cognatione spirituali, quæ aliis impedit & dirimit matrimonium, non solum respectu sacerdotis, qui illud contrahendi est incapax; sed neque respectu filiorum ejus, qui præcise dubio possunt ducere illam, quam pater in Sacramento poenitentia audivit. Agit itaque Symmachus de quadam spirituali filiatione, quæ datur inter sacerdotem, & illam, quam in confessione audivit, ad quam similitudinem illius, quæ contrahitur inter baptizatum, & baptizantem, atque in baptismo tenentem, ut proinde Pontifex ostendat gravem nefas committere, severeque puniendum esse sacerdotem, qui turpiter se commiscuit cum fœmina, cujus peccata in confessione audivit, & quam loco filia spiritualis habere debet: sicut illam, quam baptizavit, aut de baptisimi fonte levavit; ad hoc enim dumtaxat similitudinem utriusque filiationis Symmachus considerat in *d. cap. omnes,* post Sylvestrum Pontificem, cujus auctoritatem refert; & tandem resolvit, sacerdotem propter hoc delictum non solum dignitatis honorem amittere, verum etiam perpetuam poenitentiam esse mancipandum. In cuius doctrinæ confirmationem adducit Gratianus duplicem Cœlestini constitutionem in *cap. si quis sacerdos 9. cap. non debet, final. ead. 30. q. 1.* ubi docetur, quod si sacerdos cum filia spirituali fornicatus fuerit, grave adulterium admittere, & deponitio esse puniendum: non tamen inde

inferas, ut fecit Gallegos in *tract. de cognat. spirit. cap. 10. num. 3.* eo casu sacerdotem in celum committere, & adulterium, *ex d. cap. si quis;* nam verius est, confessarium, qui filiam confessionis carnaliter cognovit, non committere peccatum incestus; nam hoc dumtaxat committitur cum consanguinea, vel cognata, cognatio autem vera, & propria spiritualis in hoc casu non datur, sed tantum analogica, vel similitudinaria, *ex d. cap. omnes:* probat Theophilus *tom. 15. p. 1. punct. 2. fol. 111.* Ritè tamen hujusmodi sacerdotes appellari Patres, probat idem Theophilus *tom. 11. tract. de paternitate spirituali.* Nec etiam eo casu adulterium committitur, nam hoc tantum datur, quando luxuriose peccantes, vel alter coram obstricti sunt matrimonii vinculo, *cap. quia circa, de bigamis.* Nec contrarium probat textus in *d. cap. si quis sacerdos;* quia non loquitur de vero & proprio adulterio, sed de similitudinario, propterea quod presbyter per ordinum susceptionem, quasi spirituale conjugium cum Ecclesia contrahere videtur, *cap. Cœnonianensem, 65. distinct. argumento capitis qui Christo 10. 27. q. 1.* Verum tamen peccatum hoc continere circumstantiam notabiliter aggravantem, cum sit contra reverentiam debitam Sacramento poenitentia, docent Agidius de *sacram. disput. 32. dub. 2. num. 23.* Filiucius *tract. 10. p. 2. cap. 5. q. 5. num. 287.* Diana *1. p. tract. 7. resol. 12. & 2. p. tract. 17. resol. 11.* Basil *lib. 7. de matrim. cap. 38.* Trullench. *cod. tract. lib. 7. cap. 9. dub. 8.* atque ideo necessariò esse in confessione explicandam, juxta sententiam eorum, qui asserunt, circumstantias notabiliter aggravantes explicari in confessione oportere, licet contrarium defendat Vasquez *tom. 4. de poen. q. 71. art. 1. dub. 2. num. 20.* Joannes Sanchez in *select. disp. 11. num. 5.* Bonac. de *sacramentis disp. 5. q. 5. sect. 2. punct. 2. § 3. num. 9.* Quando autem confessarius in ipso actu confessionis Sacramento abutens fœminam sollicitavit, etsi opere non compleverit, tanquam malè sentiens de Sacramento, punitur per Inquisitores hæreticæ pravitatis, ut latè probant Acunna, Sousa, Freitas, & Transmira in *tract. de confess. sollicit.* Joannes Sanchez in *select. eod. tract. Carena de offic. Inquisit. p. 2. tit. 6. per totum.* Paramus de *orig. Inquisit. lib. 3. q. 10.* Decianus *tom. 1. erim. lib. 5. cap. 23.* P. Molina *tract. 5. de justitia, disp. 28. num. 19.* Fagundez in *5. præcepta, 2. p. lib. 4. cap. 31.* P. Mendo in *stat. dissert. 1. q. 7. cum sequentibus.* Prado *Theolog. moral. cap. 10. per totum.* Ex aliis ergo sacramentis, exceptis baptismo & confirmatione hæc cognatio non oritur Ratio est, quia reliqua sacramenta conferunt quidem esse spirituale sed non per modum generationis; at illa duo conferuntur ad modum generationis.

Deinde sciendum est, ex cognatione spirituali orta ex susceptione baptizati, vel confirmati, nasci impedimentum impediens, ac dirimens matrimonium inter ipsos baptizantem & baptizatum; confirmantem & confirmatum; susceptores ipsos, & patres ipsius baptizati, & confirmati; inter ipsos baptizatum, & confirmatum, filiosque baptizantis, & confirmantis, & filios susceptorum, à jure ecclesiastico introductum in canonicis supra pro illustratione conclusionis adductis; nec contrarium probatur in *cap. non oportet 30. q. 3.* nam illa Zachariæ Pontificis verba: *Non oportet filiam, quam de sacro fonte susceperit, aliquando filio suo in matrimonium tradere, quia divina*

9.
De hoc im-
pedimento
cognati-
onis.

divina sententia germani esse invenitur; minime negant impedimentum cognationis spiritualis provenire à jure ecclesiastico, licet fundamentum habeat in lege divina. Non tamen omitendum est, sententiam, quam citant Zacharias, & Deusdedit in d. cap. non oportet. reperiri in legibus Longobard. supra pro illustratione conclusionis transcriptis, & eam sententiam dixisse legem divinam Cœlestium III. in cap. 3. hoc titul. in 2. collect. ibi: *Cum Zacharias, & Deusdedit Romani Pontifices talem copulam decernerent separandam, utpote ubi cognatio spiritualis minime esse dubitatur, maxime inter eos, per quos compaternitas contrahitur, per quam in lege divina germani esse dicuntur.* An verò Pontifices respexissent ad dictam legem Luitprandi Regis Longobard. alii judicent. Manet ergo hoc impedimentum esse tantum juris humani ecclesiastici, ut docuerunt Sylvester in summa, verbo Matrimonium 8. q. 7. Covarr. de matrim. 2. p. cap. 6. §. 4. Sanchez eod. tract. lib. 7. disp. 54. num. 3. Hujus autem impedimenti originem ad Sanctos Apostolos reulit Origenes; nam explicans illud Pauli ad Romanos 16. Lucius, & Jason, & Sosipater cognati mei, ait; *hanc cognationem, vel consanguinitatem arbitror esse ex baptismo contractam.* Animadvertendum tamen est, hanc Origenis opinionem absolutam non esse, verum ex probabili conjectura profectam, sicut ejus verbum arbitror, aperte demonstrat; nam in ejus actis, & canonibus nulla reperitur mentio hujus cognationis; esse tamen in Ecclesia valde antiquam, constat ex canone 21. Concil. Nicani, supra relato, ex quibus inferitur, infidelem, sive baptizantem, sive tenentem in baptismo, seu confirmatione, nullam contrahere cognationem; & ita infidelem postea baptizatum, posse matrimonium cum ipsa puella à se baptizata, vel suscepta contrahere, ut latè probat Joannes Sanchez in select. disp. 4. per tot. Thomas Sanchez lib. 7. de matrim. disp. 60. Coninch. disp. 32. num. 25. Perez eod. tract. disp. 32. num. 25. quamvis respectu baptizantis contrarium defendant Sotus in 4. distinct. 4. q. unic. art. 5. column. penult. Henriquez de matrim. cap. 3. §. 4. Idem dicendum est, si quis suscipiat, vel baptizet filium infidelium; nam cum ejus parentibus nullam cognationem contrahit, ut docet Layman de baptismo p. 3. cap. 8. Similiter si patrinus non habeat usum rationis, non contrahit cognationem hanc, quia levatio, seu susceptio debet esse actus humanus; non est autem opus quod respondeat, l. 8. tit. 4. part. 1. Sanchez ubi supra. disp. 56. num. 10. qui disp. sequenti, num. 7. probat, non oriri hanc cognationem, si error detur in levando, ex cap. si vir 2. hoc titul. Rursus si quis fuerit patrinus per procuratorem, neuter fiet cognatus, quia ad hanc cognationem contrahendam actio personalis requiritur tangendi, aut levandi baptizatum; pluribus relatis Sanchez disp. 59. num. 4. & in ipso procuratore deficit intentio exercendi munus susceptoris; contrarium in mandante tuentur alii, quos refert, & sequitur Basil. lib. 7. de matrim. cap. 39. num. 10.

10.
De personis
ad quas ex-
tenditur
hæc cogna-
tio.

Superest ut de personis, ad quas hæc cognatio spiritualis extenditur, agamus; & sciendum est, jure communi attentio triplicem fuisse lineam, paternitatem videlicet, compaternitatem, & fraternitatem. Paternitas est cognatio spiritualis inter baptizantem & baptizatum, & inter con-

firmantem & confirmatum; & similiter inter patrinum baptizati vel confirmati, & baptizatum & confirmatum, cap. de eo 30. q. 1. c. diligere 30. q. 3. eaque duplex erat, directa scilicet, & indirecta: directam contrahebat baptizans, vel suscipiens cum baptizato, qui filius spiritualis dicitur, d. cap. omnes, cum similibus. Indirecta contrahebatur cum uxore patris, modò ante susceptionem cognita esset, cap. cum inter, hoc titul. in 6. Basil. lib. 7. de matrim. cap. 39. num. 3. Compaternitas est cognatio spiritualis inter naturales patres baptizati, vel confirmati, & baptizantem, vel confirmantem; & patrinus baptismi, vel confirmationis, atque ita parentes baptizati, vel confirmati erant compadres baptizantis vel confirmantis, & patrinorum, cap. pervenit 30. q. 1. cap. 1. cap. 3. cum duobus sequent. 30. q. 3. de qua, tam directa, quam indirecta, egi in cap. 4. hoc titul. Fratritatem quæ datur inter baptizatum, vel confirmatum ex una parte, & filios naturales baptizantis vel confirmantis, & patrinorum ex altera, quomodo procederet, exposui in cap. 1. hoc titul. inter ipsos autem patros non contrahitur hæc cognatio, cap. quod autem 30. q. 4. quomodo exponendus est textus in cap. final. 30. q. 3. Hanc autem cognationem memoratas personas jure communi afficientem Synodus Tridentina sess. 24. de reformat. matrim. cap. 2. iustis de causis restrinxit, & corréxit, statuens, ut unus tantum, sive vir, sive mulier, juxta sacrorum canonum statuta; vel ad summum unus, vel una baptizatum de baptismo suscipiant, inter quos, & baptizatum ipsum, & illius patrem & matrem, necnon inter baptizantem & baptizatum, baptizatiq; patrem, ac matrem tantum spiritualis cognatio contrahatur. Itaque post Tridentinum duplex dumtaxat manet spiritualis cognationis species, paternitas scilicet, & compaternitas; eademque directa, nempe paternitas inter baptizantem, patrisq; cum ipsomet baptizato; compaternitas inter eosdem baptizantem, & patris cum patre & matre baptizati. Cujus decreti dispositio æquè militat in cognatione orta ex confirmatione, ut docetur in cap. 2. vers. ea quoque; præterquam quod in confirmatione adhibendus est unus tantum patrinus, ex d. cap. final. hoc titul. lib. 6. An verò standum sit juris communis dispositioni in his provinciis, ubi Concil. Trident. receptum non est, latè exponit Zypæus lib. 4. consult. de jure canon. consult. unica.

His suppositis ratio propter quam inter personas supra relatas, per sacros canones inducta fuit hæc cognatio spiritualis impediens, & dirimens matrimonium, provenit ex eo; nam per baptismum adoptio spiritualis celebratur, ut scribit Salonius Episcopus Viennensis, his verbis: *In sacro baptismo omnes Christiani filii Dei efficiuntur, & fratres Domini nostri Jesu Christi: ille solus proprius, & naturalis filius, ceteri omnes sunt adoptivi.* Et D. Chryostomus lib. 3. de sacerdot. ait: *Sunt aliqui partus in baptismo, & spirituales propagines.* Nec mirum cur baptismus vocetur adoptio, quia sicut per adoptionem civilem mutantur genus, familia, & conditio, l. si paterfamilias, ff. de adopt. ita per hanc spirituale homo novus renascitur; immò, ut ait Nazianzenus orat. 26. *Alius nobis mundus est, omnibus rebus, quæ oculis cernuntur, longè sublimior, ac durior; patria autem superna Hierusalem, quam nullus*

Antio-

11.
Traditur
ratio hujus
impedi-
menti.

Antiochus obsidione cinget, nec spem habebit ut ditioni, atque imperio subiciat. Et ita filia per baptismum fieri dicitur *lib. 25. Basilic. cap. 27.* & apud Harmenopolim *lib. 4. promptuarii, tit. 6. §. 18. obsevat Meril. lib. 3. obs. cap. 40.* Sicut ergo ex adoptione nascitur cognatio legalis impedit matrimonium, & dirimens, *cap. unic. infra, tit. 1.* Ità etiam ex adoptione spirituali provenit cognatio spiritualis, quæ impedit, & dirimit matrimonium, ut azebat Athanasius CP. Patriarcha *epistol. 5. ibi: In conjugio caveatur pueritia, propinquitas sanguinis, adoptio, & susceptio in baptisate.* Et Gregorius Nazianz. *epist. 95. ait: Quod hæc cognatio est major cognatione corporali.* Quod etiam firmitur PP. sextæ Synodi *in c. 53. immò apud ipsos Græcos ita diffundebatur cognatio hæc spiritualis ad gradus, sicut cognatio carnalis, ut constat ex d. lib. 28. Basilic. tit. 5. c. 27. & ex lib. 5. Juris Oriental. ubi in Synodo, quæ habita fuit sub Nicolao Patriarcha Constanti- nopol. ita definitum fuit. Sed eos rectè reprehendunt Balsamon *in d. can. 53. Cujac. in presenti, eandemque prohibitionem observant Moscovi- ta, seu Rutheni, ut ex Sigismundo probat P. Gregorius lib. 9. syntagm. cap. 11. num. 18.* ergo cum ex sacramentis Baptismi, & Confirmationis nascatur cognatio spiritualis, ad exemplum cognationis carnalis, seu legalis, sicut ob eam impeditur matrimonium, ac dirimitur, ita ob istam.*

122
Difficilis
dubitandi
ratio.

Nec obstat dubitandi ratio suprà expensa, nam ut probavi *in d. cap. cum inhibito, de clandest. despons.* licet Ecclesia circa Sacramenta non possit aliquid mutare ex forma, materia, seu mini-

stris eorum; tamen in sacramento matrimonii, cum habeat principium à contractu, potest justis ex causis inhabilitare materiam, ut isti, vel illi contrahere matrimonium non possint, ut docuerunt omnes de impedimentis matrimonii agentes. Nec hunc morem adhibendi patris in baptismo, quem valde impugnantur Magdeburg. Anabaptista, & superfluum censuerunt Molinæus, Gentilis, & Duarenus supracitati, rejicere debemus, quia Dominus noster eos susceutores non adhibuit: nam cum Redemptor noster non baptizaretur ut regeneraretur, ipse pædagogus, tanquam parvulus, non indigebat, nec fidei ductore, aut fidejussore, ut Catechumenus. Nec obstat æquiparatio, quam fecimus de generatione naturali; nam licet ad istam non requiratur necessario aliquid tertium præter principium activum, & passivum, tamen ad faciliorem partus editionem, atque ad convenientem partus educationem desiderantur nutrix, & pædagogus, quorum vicem sustinet in baptismo patris, qui de sacro fonte levat baptizatum; atque idcirco convenienter in baptismo adhibetur patris, secundum antiquam Ecclesiæ consuetudinem, quamvis non sit necessarius ad valorem sacramenti, ut notavit Turriseremata *in cap. in catechismo, de consecrat. dist. 4.* Nec obstat ultimum augmentum ipsius dubitandi rationis; nam licet inter omnes fideles detur quædam lata cognatio spiritualis, seu fraternitas; tamen in ea non militant rationes suprà expensæ, ex quibus præsens cognatio spiritualis impedit matrimonium inter personas suprà enumeratas, ut docuit Bellar. *de matr. lib. 1. cap. 30.*

TITULUS XII.

De cognatione legali.

CAPUT I.

Nicolaus (a) ad Consulta Bulgarorum.

SI qua per adoptionem mihi (b) soror esse ceperit, quandiu durat adoptio, inter me & ipsam nuptiæ consistere non possunt.

NOTÆ.

1. Nicolai
primi tem-
poris.

(a) **N**icolaus.] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titul. cap. unic. & ex ipso Pontifice citatur à Carnotensi textus hic p. 9. Decretis, capite 34. Sanctus Nicolaus I. electus in Pontificem die 24. Aprilis anni 858. plura præclara gessit toto sui Pontificatus tempore, præcipuè ejus anno 9. Christi autem 866. cum Michaël Bulgarorum Rex fidem Catholicam amplecteretur, & cum majori regni sui parte baptizatus esset, non solum Legatos statim ad eum misit, verum & super diversis rebus ab eis consultus perdocta responsa dedit, D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. IV.

quæ sub titulo, *Responsa ad consulta Bulgarorum*, extant tom. 6. Concil. & prodierunt Antverpiæ opera & studio Francisci Turriani, inter quæ referuntur verba in presenti à Raymundo transcripta; constat enim ex responso Demetrii Comatheni Bulgaria Archiepiscopi, *lib. 5. Juris Orientalis*, apud Bulgaros illum errorem invaluisse aliquando, ut crederent fraternitatem ex sola adoptione nullam esse, atque adeo nullum prorsus inde impedimentum posse nuptiis afferri; autoritatemque suo errori adstruebant *ex l. nec apud. 7. C. de heredib. instit.* in qua non negant Imperatores, fratrem posse per adoptionem fieri, si quis